

APARTAT DELS 10 PUNTS ON SE SITUA

Punt 3. Democràcia participativa, reforma electoral, control dels càrrecs electes, eliminació dels privilegis dels polítics i lluita decidida contra la corrupció.

TEMÀTICA I NÚMERO DEL TEXT DE DEBAT

Repensant les candidatures electorals i la rendició de comptes. Text número 4 del punt 3.

EXPOSICIÓ, DIAGNÒSTIC, REFLEXIÓ GENERAL

Una candidatura electoral és una llista de persones que es presenta a unes eleccions defensant un programa polític concret. Actualment, la seva confecció és molt tancada i està controlada per les cúpules dels propis partits (malgrat que a vegades inclús es publicitin processos de primàries obertes). A més, els nous partits tendeixen a copiar les mateixes metodologies dels vells i això no ajuda a la regeneració democràtica. Cal aprofundir doncs en quins criteris i mecanismes son necessaris per a confeccionar una llista i programa més plurals i garantir una participació i presa de decisions més horitzontal durant tot el procés.

1. Aprenent del present

1.1 Les llistes electorals

El sufragi directe, lliure i secret és el mètode utilitzat per triar la composició i l'ordre de les llistes electorals però hi ha organitzacions polítiques que, a més, apliquen alguns criteris correctors (establerts en els seus estatuts) per dotar-les de més pluralitat. La majoria d'aquestes organitzacions, a través dels seus òrgans de direcció corresponents (Consells, Comissions, etc), regulen aquests criteris en els processos de participació i decisió establerts per l'elaboració de les seves candidatures electorals. Per tant, el sufragi actiu (votants) i passiu (candidats/es) depenen directament de la direcció corresponent, amb permís dels seus estatuts. Vegem-ne uns quants exemples:

*"En el cas d'haver-hi més d'un/a candidat/da al primer lloc de les llistes i en el cas d'haver-hi més d'una candidatura electoral es faran **primàries**, tant en el cas del candidat/a com en el cas de les candidatures, aquestes hauran de tenir el **suport d'un 20% dels/les afiliats/ des o del 10% dels membres dels organismes corresponents** per a ser acceptades, es farà una votació secreta alhora i de forma diferenciada de la resta de les llistes."*

Art 36 Estatuts EUiA^[1]

*"A les candidatures electorals es procurarà que hi hagi **persones joves** al llarg de la candidatura de forma equilibrada."*

Art 16 Estatuts PSC^[2]

<p>"L'elecció del candidat o la candidata a la Presidència de la Generalitat es realitzarà mitjançant un procés de primàries obertes a la ciutadania."</p>	<p>Art 18 Estatuts PSC^[2]</p>
<p>"Per a la seva elecció s'habilitaran els mecanismes per presentar una candidatura de consens que assegurí la representació sectorial, territorial i per gènere equilibrada i es procurarà que inclogui la presència de persones que no tinguin l'activitat política com a dedicació principal."</p>	<p>Art 27 Estatuts ICV^[3]</p>
<p>"Reconèixer el caràcter fonamental del compromís de la societat civil catalana en la construcció del país i potenciar-lo, així com el paper de noves formes de participació democràtica, a fi d'afavorir una relació més oberta i de diàleg i comunicació permanent entre la ciutadania i les institucions, tot involucrant-la en la presa de decisions."</p>	<p>Art 18 Estatuts CDC^[4]</p>
<p>"La durada màxima de forma ininterrompuda en un mateix càrrec públic institucional de caràcter executiu i supralocal, en representació d'Esquerra Republicana, no serà superior a 12 anys, si bé sempre es pot acabar el mandat."</p>	<p>Art 103 Estauts ERC^[5]</p>
<p>"En primer lloc, hauran de triar la primera persona candidata de la comarca o regió a la llista de la circumscripció. Les persones que vulguin optar a aquest lloc hauran d'aportar un aval mínim del 3% de la militància de l'àmbit."</p>	<p>Art 107 Estauts ERC^[5]</p>

De l'experiència de la democràcia interna de les organitzacions polítiques es pot extreure que el sufragi actiu, aplicable en diferents situacions, pot ser:

- Censatari (o restringit), tancat a afiliats (simpatitzants i militants)
- Universal, obert a tota la ciutadania

I el sufragi passiu, estar proposat i avalat per:

- Els òrgans de direcció de l'organització
- Els afiliats (simpatitzants i militants)
- Tota la ciutadania^{[6][7]}

1.2 El programa polític

En quant al programa electoral, les organitzacions polítiques normalment estableixen:

- No violar els principis i valors marc de l'organització en qüestió
- Diferents períodes i espais de trobada per fer propostes, prioritzar-les i desenvolupar-les
- Metodologies concretes depenent de l'àmbit electoral (municipals, autonòmiques, etc)
- Diferents graus de participació i decisió dels òrgans implicats i les bases o ciutadania

Però un cop al poder, on queda el compromís de complir el programa i la rendició de comptes dels càrrecs electes?

Algunes forces polítiques estableixen òrgans de supervisió però aquests son molt tancats i poc transparents, tot queda a nivell intern, i no habiliten cap mètode de control democràtic que pogui ser activat directament per la ciutadania. En quant als canals de comunicació directe, algunes organitzacions convoquen assemblees obertes o posen oficines d'atenció a disposició de la ciutadania, però no solen tenir caràcter decisor i l'última paraula la té la direcció corresponent.

*"Les Assemblees de Base d'Esquerra Unida i Alternativa són els òrgans de sobirania als àmbits respectius i la unitat bàsica d'afiliació. Estaran formades pels i les afiliats/des del seu àmbit territorial o sectorial i **obertes a la participació de persones col·laboradores i electors.**"*

Art 38 Estatuts EUiA^[1]

*"Iniciativa per Catalunya Verds fa dels seus programes electorals un **compromís amb els ciutadans i ciutadanes.** Per tal de vetllar pel seu compliment es crea la Comissió de Seguiment de Compromisos Electorals."*

Article 65 Estatuts ICV^[3]

*"A cada comarca i Districte es posarà en funcionament una Oficina d'Atenció a la ciutadania – en base a l'estructura de l'Agrupació Comarcal amb qui es coordinarà – que conformarà un espai posat a disposició de tots els càrrecs electes i institucionals, per tal de facilitar el seu **contacte directe amb la ciutadania i la societat civil.**"*

Art 33e Estatuts CDC^[4]

2. Elaborant un programa entre tots

Les experiències més interessants i democràtiques son aquelles que permeten la participació directe de tota la ciutadania, ja sigui en forma d'assemblees obertes com les CUP^[6] o en xarxa com la Red Ciudadana Partido X^{[8][9]}. La metodologia exposada a continuació està inspirada en aquestes experiències recents i busca possibilitar al màxim l'elaboració d'un programa que reflexi el desig de la majoria.

2.1 Metodologia

El desenvolupament programàtic estarà dividit en diverses fases (amb diferents actors i processos cadascuna):

Fase	Objectiu	Activitat presencial	Participació online
0	Fer una crida a la participació ciutadana	Cartells, actes, etc	Blogs, xarxes, etc
1	Elaborar uns punts base de partida	Grup promotor obert	Propostes i votacions

2	Prioritzar aquests punts base	Assemblea general	Votacions
3	Desenvolupar els punts	Grups de treball oberts	Aportacions
4	Debatre i esmenar el programa resultant	Assemblees territorials	Comentaris
5	Deliberar i aprovar/rebutjar esmenes	Assemblea general	Votacions
6	Acabar de redactar els punts del programa	Grups de treball oberts	Comentaris
7	Validar el programa final	Assemblea general	Votacions

Aquest full de ruta és un esboç general i requereix més aprofundiment en cadascuna de les fases. En quant al tipus de participació a cada fase (presencial o electrònica), es pot debatre si se'n pot prescindir d'una o l'altra, però és molt important que aquestes decisions estiguin ben justificades.

Realment, és estrany veure una crida (fase 0) que no vagi acompanyada d'un manifest o programa de mínims. Això té pros i contras, d'una banda s'evita el pànic al full en blanc però d'un altra això pot fer de filtre inicial o causar rebuig inclús. Si es vol desenvolupar un programa entre tots, s'ha d'obrir el procés de zero o si més no, deixar clar que la iniciativa inicial no és una proposta immutable.

2.2 Convergència VS confluència

En el cas de federacions, coalicions o candidatures unitàries és important entendre que hi ha una diferència crucial entre elaborar un programa basant-se en el principi de convergència que en el de confluència. A l'hora de dissenyar un programa de mínims, ha de primar la **confluència** si es vol obtenir el **màxim consens** possible. En el cas de que això no fos factible en punts crucials, degut a posicions molt dividides, una resolució inèdita d'aquest afer seria la defensa de la convocatòria d'un **referèndum amb les opcions majoritàries** en el programa i deixar que la població decideixi directament. D'aquesta forma s'evitaria el conflicte i la inevitable convergència.

Actualment, les demandes d'alguns partits^[10], de [part de la joventut](#), de plataformes com [Junt@s Podemos](#) o [ATD!](#) i de moviments com el [15M](#) o el propi [Procés Constituent](#) son molt similars i això suggereix que un procés de confluència seria clau per a que fructifiquessin en un programa polític comú.

NOTA: Un company del Procés Constituent ha desenvolupat una iniciativa anomena MÍNIM-COMÚ on analitza aquest confluència entorn a les demandes polítiques de diversos col·lectius^[11].

3. Dissenyant llistes democràtiques, paritàries, inclusives i plurals

Les propostes de disseny, exposades a continuació, tenen com a objectiu final aconseguir unes llistes electorals:

- Democràtiques mitjançant processos oberts i transparents amb criteris d'igualtat i equitat
- Paritàries mitjançant l'aplicació de quotes entre sexes
- Inclusives i plurals mitjançant criteris territorials, sectorials, etc

3.1 Democràcia

Gairebé tothom coincidirà amb que un bon polític/a ha de ser una persona responsable, honesta i transparent; defensora del bé comú; amb grans dots per escoltar, raonar, deliberar i consensuar; respectuosa i crítica a la vegada; i capaç d'admetre els seus errors i de rectificar quan fagi falta. Quan s'exposen totes aquestes aptituds i virtuts, no es fa des d'una perspectiva professional de la política, com a l'actual model de **governança representativa** ([aristocràcia](#), [mèritocràcia](#), [tecnocràcia](#), etc). Es planteja de cara a tota la ciutadania ([democràcia](#)).

La forma de valorar a una persona és completament **subjectiva** i per aquesta raó, pot ser fàcilment manipulada o dirigida. Quan parlem de votar als "millors", com podem evitar el risc de caure en personalismes? L'elecció de candidats/es mitjançant sufragi directe, un dels pilars de la nostra mal anomenada democràcia, implica tenir que conèixer a totes les persones que es presenten i això, tan complicat d'assolir, fa que el vot sigui més limitat que meditat. Els candidats/es amb un cert pes polític (dins d'una organització, institució, etc), econòmic (amb més recursos per fer campanya) o mediàtic (degut a la seva feina, a la participació en debats, perquè fan de portaveu d'algun col·lectiu, etc) parteixen amb un clar avantatge davant la resta, generant-se així una **desigualtat d'oportunitats** d'inici. Al final, acaba pesant més la posada en escena que les idees i el programa polític en si.

3.1.1 Designació per sorteig

Per evitar-ho i gaudir d'una **elecció 100% objectiva, democràtica i equitativa**, garant d'una **plena igualtat d'oportunitats**, es proposa l'ús de la **designació per sorteig**^{[12][13][14]}. Un procediment senzill que consisteix en seleccionar als càrrecs electes a l'atzar, a partir d'un cens de voluntaris i voluntàries (sense impediments legals).

La seva aplicació a l'hora de confeccionar una llista electoral és directe. En el nostre cas, es tractaria d'anar omplint la llista a l'atzar, seguint els criteris exposats a les seccions "Paritat" i "Inclusivitat" (com una millora vers la representivitat), a partir d'un cens de gent que volgués formar part de la candidatura en qüestió.

Aquesta mètode, a més de ser innovador, és un bon **remei contra les disputes** originades pels personalismes o les sigles. Tothom participa en el programa i tothom té opcions a ser candidat o candidata. Resultat? 100% democràcia.

3.1.2 Dret a veto

Una de les grans pors a utilitzar aquesta metodologia és que sorti elegida alguna persona que no agradi o que inspire desconfiança. Per aquesta raó, una altra millora al sistema proposat, és l'habilitació de l'exercici del dret a veto durant un plaç limitat de temps (posterior al sorteig). El recurs de veto haurà de contindre el nom del candidat/a en qüestió i la **causa justificada** del mateix. Aquest recurs es presentarà en una **assemblea oberta a tota la ciutadania** i es resoldrà mitjançant **sufragi directe i secret** dels participants a la mateixa. Òbviament, el candidat/a tindrà el dret a defensar-se davant de l'assemblea.

3.1.3 Separant el *demos* del *tecnos*

Per una altra banda, és innegable la **necessitat de persones amb coneixements tècnics** per tal d'afrontar certes problemàtiques de la societat. Realitat que la designació per sorteig no ens garanteix i que ens planteja el dilema de com trobar un equilibri entre la **governança col·lectiva** (*demos*) i la **capacitat individual** (*tecnos*).

Que un càrrec públic no té perquè ser necessàriament un expert en totes les matèries sobre les que legisla és evident i per això existeix la figura del assessor polític. El problema que planteja l'assessoria política és com evitar els nomenaments a dit sense cap criteri objectiu ("[dedocràcia](#)").

Una forma d'afrontar aquesta problemàtica podria ser:

- Delegant la selecció al funcionariat, que son persones que entren per oposició i, en principi, no son fidels a cap color polític però igualment corruptibles
- O bé, d'una forma més innovadora i trencadora, obrint la **tria d'assessors durant el mateix procés de confecció d'una candidatura electoral**

El gran avantatge d'utilitzar aquesta segona fórmula és que per una banda evitem la necessitat de tecnocràtes a la llista electoral i per una altra, fem transparent i obert un dels temes més polèmics de la democràcia actual, el procés de selecció d'assessors polítics. Les desavantatges de tenir assessors son el cost econòmic associat i el seu hipotètic poder d'influència, però això últim depen molt del càrrec públic (que no s'ha d'olvidar que és qui té l'última paraula). De totes maneres, com ja succeix actualment, és una figura molt complicada de prescindir-ne i el millor que es pot fer es dotar-la del màxim de transparència possible. Per això, s'adquirirà el compromís de que **els informes dels assessors polítics seran d'accés públic i gratuït**, a excepció d'aquells que suposin un risc per algú o que puguin influir en alguna causa judicial.

Aquest procés de selecció d'assessors s'hauria d'iniciar un cop elaborat el programa polític per tal de basar-se en ell a l'hora de:

- Estipular un número màxim d'assessors per a cada sector a desenvolupar
- Desglossar les capacitats i competències necessàries per a cada sector (adhocràcia^{[15][16]})

Un cop feta aquesta feina, s'engegarien unes **primàries obertes a tota la ciutadania** on, a més de votar, també es podrien presentar candidats/es amb un aval del 1% del cens de la circumscripció electoral (depenent del tamany es pot ser més flexible) i convidar a "personalitats" competents a ser-ho.

D'aquesta forma, la promoció de la candidatura no es veuria afectada per la manca de caps de llista mediàtics gràcies a les cares conegudes de la llista d'assessors.

3.1.4 Rotació, revocació i rendició de comptes

Els càrrecs electes tindran **mandats no renovables i revocables** durant el transcurs de la legislatura. Els mandats curts son una mesura de control democràtic per evitar que el poder corrompeixi l'activitat política i a banda d'aquesta mesura, també s'habilitaran mecanismes de **rendició de comptes**, que permetran otorgar **recompenses** (honorífiques) o imposar **sancions** (severes en cas d'incompliment del programa electoral).

Per a fer efectiva la rendició de comptes es proposa l'instauració d'un **carnet polític per punts** als càrrecs electes. D'aquesta forma les sancions, a banda d'una amonestació verbal, anirant acompanyades d'una retirada de punts d'aquest carnet segons la gravetat de l'infracció comesa:

Infracció	Gravetat	Punts
Proposar una llei o una esmena que vagi en contra del programa acordat	Alta	-12
Votar a favor d'una llei que contradigui, plenament o en gran part, el programa	Alta	-12
Rebre un suborn per legislar a favor d'algun individu o col·lectiu	Alta	-12
Incomplir un mandat d'algun òrgan de rendició de comptes	Mitja	-6
Actuar per interessos particulars	Mitja	-6
Ausentar-se sense justificació d'una votació	Mitja	-6
Ausentar-se sense justificació d'una sessió parlamentaria	Baixa	-2
Fer declaracions públiques contràries al programa acordat	Baixa	-2

El carnet tindrà 12 punts d'inici i en el cas de que s'esgotin tots s'activarà immediatament la convocatòria d'un plebiscit revocatori. Si el plebiscit no prosperés es restauraran els punts d'inici i la pròxima vegada que s'esgotin es procedirà a la revocació directe del càrrec. L'única forma de recuperar punts serà mitjançant l'otorgació de recompenses (+2 punts).

3.2 Paritat

La paritat de sexes és un criteri que provoca debat independentment del color polític. Hi ha qui raona que, tal i com recull la "[Declaració Universal de Drets Humans](#)", no s'hauria de fer cap **distinció per sexe** a l'hora d'escollir els candidats/es d'una llista electoral. De manera que si es presenten més dones sortiran més dones a la llista i si es presenten més homes doncs a l'inversa.

Per un altra banda, hi ha qui defensa les **quotes** entre sexes o les anomenades **llistes cremallera** (alternança home-dona o dona-home depenent del cap de llista) com una forma de garantir l'igualtat efectiva entre homes i dones i de reflectir la societat tal i com és (mitat homes i mitat dones)^[17].

Aquest enfrontament d'idees sorgeix perquè al aplicar criteris de paritat s'acaba sacrificant **mèrit i capacitat individual** (en pro de la diversitat colectiva) i s'entra en conflicte amb el dret a la **llibertat d'associació**^[18], però això ens acabarà passant igualment a l'aplicar qualsevol altra criteri corrector en el disseny d'una llista electoral. Per tant, haurem de ser capaços de jugar amb els criteris per tal de trobar un **equilibri** que ens permeti assolir la major equitat i inclusivitat possible.

En aquest cas, la proposta seria aplicar una quota 50%-50% per garantir la mateixa **igualtat d'oportunitats** en la presentació de candidatures i una llista cremallera per assegurar, a més, la posterior **igualtat representativa** a les institucions. Cal destacar que el primer criteri no afecta a l'ordre de la llista però el segon en canvi sí. Per tant, com el sistema d'assignació de les llistes cremallera altera la voluntat del sufragi actiu, hauria d'haver **consens** abans d'aplicar-ho.

Actualment, a la legislació espanyola, és obligatori que els candidats/es de cadascun dels sexes suposin com a mínim el 40% del total i que aquesta proporció mínima també es respecti en cada tram de 5 llocs de la llista^[19]. I a nivell autonòmic, algunes CCAA han anat més enllà i han legislat a favor de les llistes cremallera com és [el cas de Balears, Castilla-La Mancha, Andalucía i País Vasc](#).

NOTA: La paritat de sexes es fundamenta en característiques biològiques i s'ha de valorar si entra en conflicte o no amb l'[identitat de gènere](#), per respecte a totes les sensibilitats del col·lectiu [LGTB+](#).

3.3 Inclusivitat i pluralitat

3.3.1 Territori

Una **circumscripció o districte electoral** és el conjunt d'electors, agrupats en una base territorial, a partir del vot dels quals es procedeix la distribució d'escons de la cambra representativa corresponent. La legislació espanyola^[20] estableix l'àmbit estatal (circumscripció única) en les eleccions europees, l'àmbit provincial en les eleccions generals i autonòmiques (excepte a les autonomies insulars, d'àmbit illa, i les que s'han dotat d'una altra divisió interna mitjançant una llei electoral pròpia) i l'àmbit municipal en les eleccions municipals^[21].

Catalunya és actualment l'única comunitat autònoma sense llei electoral pròpia (tot i que s'han realitzat treballs previs sobre aquesta qüestió^[22]) i per tant, es basa en la legislació espanyola^[20]. La qual no estableix **l'obligatorietat de que els candidats/es hagin d'estar inscrits en el cens electoral d'algun municipi de la circumscripció en què es presentin**, cosa que seria adient i coherent per garantir proximitat amb l'electorat. Així que malgrat que la llei no ho especifiqui, aquest és un bon criteri a aplicar. En el cas d'eleccions municipals, s'haurà de pertànyer al cens del propi municipi on es presenta la candidatura (que sol coincidir amb la residència o la feina dels candidats/es, assegurant encara més la proximitat abans comentada).

Normalment, les pròpies lleis electorals ja contempnen la pluralitat territorial amb alguna de les següents fórmules:

1. Donar el mateix pes a tots els territoris (simètria)
2. Donar més pes segons el volum de població a cada territori (proporcionalitat)
3. Ídem que l'anterior però adoptant mesures de discriminació positiva envers els territoris desfavorits (proporcionalitat corregida)

Però a vegades, sobretot si es defineixen circumscripcions electorals massa grans, es pot donar alguna particularitat territorial molt marcada dins de les mateixes (com la Val d'Aran a la província de Lleida per exemple) que s'ha de tenir en compte.

3.3.2 Sectors

A l'hora de prioritzar candidats/es podríem guiar-nos per la seva experiència sectorial:

- Política / institucional (partits, sindicats, AAVV, etc)
- Professional (educació, sanitat, economia, periodisme, etc)
- Activista (moviments obrer, veïnal, feminista, ecologista, LGTB+, 15M, etc)^[23]

Degut a la clara separació entre perfils polític i tècnic a l'apartat anterior "Democràcia", aquest criteri sectorial només s'aplicarà a les llistes pel càrrec d'assessor/a.

3.3.3 Edat

Els valors, les inquietuts i les motivacions de la **joventut**^[24], junt amb les seves problemàtiques particulars (formació, emancipació, transició a l'etapa adulta, etc), son trets prou diferencials com per tenir un pes específic dins de l'activitat política. El seu paper és necessari per complementar la **visió adulta** de la política i per aprendre d'aquesta a la vegada. A més, el seu inconformisme natural és l'aliat perfecte per a mantenir la regeneració democràtica i evitar l'inmobilisme de les idees.

Per tots aquests motius, seria desitjable que els candidats/es **menors de 30 anys** suposessin com a **mínim el 25% del total** de la llista (criteri "+25") i que aquesta proporció mínima també es respectés **en cada tram de 4 llocs** (1 de cada 4), assegurant així una quota per a la joventut. En el cas d'eleccions a la Generalitat de Catalunya, per exemple, serien un mínim de 33 llocs de 135.

NOTA: En quant a l'edat màxima, s'ha optat per 29 anys per donar més flexibilitat a l'hora de confeccionar la llista, però 25 s'ajustaria més a la realitat de la joventut.

3.3.4 Unitat

En cas de **federacions, coalicions o candidatures unitàries**, per tal de respectar la **pluralitat ideològica**, es podria establir una quota per a cada organització integrant de les mateixes però, com que aquesta pluralitat ja està **contemplada en el programa** de la candidatura conjunta, no és necessari aplicar aquest criteri també a les llistes.

La idea es que pesin més les idees que els personalismes i les sigles. Malgrat que sent realistes i sabedors de que això avui en dia és complicat (perquè implica un canvi de mentalitat) i sense obviar les matemàtiques, si es presenten més persones d'una organització hi ha més probabilitats de que aquesta estigui més representada, **seria acceptable establir una quota idèntica** (no proporcional al número d'afiliats) per a cada força integrant de la candidatura. En aquest cas, els candidats/es independents comptarian com una altra força més.

4. Constituint òrgans horitzontals

Per assegurar un bon funcionament de tot el procés electoral i garantir el posterior compliment del programa, es constituirà la **Comissió Electoral**, que coordinarà la confecció del programa i la llista, la **Comissió d'Assessoria**, que organitzarà l'elecció d'assessors i assessores, i la **Sindicatura de Compromisos Electorals**, que s'encarregarà de fer efectiu el control democràtic dels càrrecs electes.

La composició d'aquests òrgans serà oberta i estarà basada en el principi de **voluntariat**. Les decisions es prendran per consens i en cas de que aquest no sigui possible, es realitzarà una votació per expressar la voluntat majoritària. A cada òrgan, s'escolliran dos persones (una de cada sexe) que vetllaran pel compliment del **mandat** encomanat al mateix. Aquests càrrecs seran **revocables**, a petició de qualsevol persona, mitjançant una convocatòria extraordinària del propi òrgan. La petició haurà d'estar justificada i l'afectat tindrà dret a defensar-se, recaent en l'assemblea el veredict final (a mode de jurat popular).

En el cas de disposar de recursos econòmics i per motius d'eficiència, s'estudiarà l'opció de que aquests càrrecs responsables estiguin **remunerats** per a garantir una dedicació (parcial o completa) durant un termini determinat.

En qualsevol cas, serà **incompatible** pertànyer a un d'aquests òrgans i alhora presentar-se com a candidat/a electoral o exercir un càrrec públic. No s'imposaran altres condicions que limitin la participació al tractar-se d'òrgans essencialment executius (amb poca capacitat de decisió).

NOTA: Els càrrecs responsables del compliment del mandat de les comissions s'anomenaran **coordinadors** i els de les sindicatures **síndics**.

4.1 La Comissió Electoral

La Comissió Electoral treballarà en **dues fases**, primer desenvoluparà el **programa** i posteriorment confeccionarà la **llista**, seguint la metodologia de les seccions corresponents. El motiu d'aquest ordre es perquè un cop dissenyat el programa, la ciutadania podrà **autocensurar-se** a l'hora de presentar-se com a candidat/a de la llista oberta si no es sent indentificada amb el mateix o es considera incapaç de dur-ho a terme.

En quant a la llista, per a sintetitzar i concretar una mica més l'apartat corresponent, es proposa seguir un procés similar a aquest:

1. Obrir un plaç per a la presentació de candidats/es, comunicant-ho a l'opinió pública
2. Cercar més persones en el cas de que no s'arribés a cobrir tota la llista (en el plaç)
3. Convocar una assemblea oberta (fedatària i auditora) per a **realitzar el sorteig**
4. Omplir la llista a l'atzar seguint els criteris acordats (seccions "Paritat" i "Inclusivitat")
5. Publicar la llista electoral resultant
6. Obrir un plaç per a exercir el dret a veto sobre algun candidat/a
7. Convocar una assemblea oberta (fedatària i auditora) per a la **resolució de vetos**
8. Comunicar si hi ha variacions en la llista electoral i republicar-la en cas afirmatiu
9. **Presentar la candidatura electoral** a la institució corresponent
10. Comunicar la presentació de la candidatura a l'opinió pública (quan hagi estat verificada)

4.2 La Comissió d'Assessoria

Un cop la Comissió Electoral hagi donat per acabat el programa polític, entrarà en acció la Comissió d'Assessoria per a confeccionar la llista d'assessors que es presentaran junt a la candidatura electoral.

Sobre la metodologia a emprar, hi ha poc a innovar. Tornant a posar la mirada en organitzacions com les CUP^[6] o la Red Ciudadana Partido X^[7], es pot aprendre dels sistemes d'elecció participativa que han aplicat (o estant en procés de) en les seves llistes.

Per a ser efectiva, la Comissió es dividirà en **subcomissions sectorials** que s'encarregaran de confeccionar una llista d'assessors cadascuna, a partir de les persones que presentin l'**aval** estipulat i de les persones "reconegudes" de la societat civil (sense cap activitat política) que la ciutadania volgui convidar a ser assessors/es dels futurs càrrecs electes de la candidatura. A grans trets, aquest procés consistirà en:

1. Estipular el **número d'assessors necessaris** i els **requisits desitjables** per a ser-ho (a partir del programa)
2. Acordar un **torn tancat de preguntes** per formular-les als mateixos i conèixer millor la seva trajectoria
3. Obrir un plaç de recollida d'avals per a que es pogui presentar qualsevol persona com assessor/a
4. Habilitar els medis necessaris per a que es pogui proposar a potencials assessors/es
5. Convidar formalment als assessors/es proposats per a fer un primer filtrat
6. Obrir un plaç i espai per a que tots els candidats/es contestin les preguntes corresponents
7. Publicar la **llista preliminar** (suma de les persones avalades i les que han acceptat l'invitació) i les entrevistes corresponents
8. Habilitar els medis necessaris per a que la ciutadania pogui **votar a 3 candidats/es de la llista**
9. Delimitar la llista per dalt segons les places d'assessors/es necessàries
10. Confirmar els acords amb els candidats/es "vencedors"
11. Publicar la llista resultant

Un cop totes les subcomissions hagin acabat la confecció de les seves corresponents llistes, la Comissió presentarà a l'opinió pública el llistat final amb tots els candidats/es sectorials que es presenten conjuntament amb la candidatura electoral.

4.3 La Sindicatura de Compromisos Electorals

Un cop finalitzades les eleccions corresponents, la Sindicatura de Compromisos Electorals serà l'encarregada de convocar als càrrecs electes, a **assemblees obertes a tota la**

ciutadania, un mínim de 6 cops al any (cada 2 mesos). Per fer efectiu i transparent aquest procés, la Sindicatura habilitarà els medis necessaris per a que la ciutadania pogui proposar punts al **ordre del dia** d'aquestes convocatòries i vetllarà pel compliment de la rendició de comptes i la revocació de mandats.

L'atorgament de recompenses i l'imposició de sancions, aprovades en assemblea, seran competències de la Sindicatura i la revocació de càrrecs, fins que no s'hagi implantat legalment la petició d'un **plebiscit revocatori**, es decidirà mitjançant un **referèndum vinculant** a tots els afiliats de la formació que va presentar la candidatura (o formacions en el cas de federacions, coalicions o candidatures unitàries). En el cas de que prosperi la revocació d'un càrrec, la Sindicatura procedirà a substituir-ho pel següent candidat/a no electe de la vigent llista electoral. Si s'arribés a esgotar aquesta llista, incloent suplents, llavors es constituïria de nou la Comissió Electoral per a confeccionar una nova llista de suplents seguint la mateixa metodologia corresponent.

Hi haurà una sindicatura per a **cada àmbit electoral i circumscripció** corresponent, per a facilitar la participació directe, on hi podran intervenir totes les persones que formin part del cens electoral corresponent (disponible a l'Oficina del Cens Electoral quan es presenta la candidatura segons l'article 41 de la LOREG^[20]). El mandat de la Sindicatura tindrà una durada idèntica a la dels càrrecs públics: una legislatura.

5. Reflexions

5. 1 Sobre el text

Aquesta proposta és **trencadora i radicalment democràtica**, és la millor publicitat que se l'hi pot donar a una candidatura electoral davant de l'opinió pública, s'adecua al missatge "no ens representen" del 15M i marca una gran diferència amb el funcionament actual dels partits, obrint un nou debat sobre la legitimitat del model actual de democràcia (representativa).

A més, la democràcia per sorteig és una aposta que ens apropa de ple a les postures llibertàries (democràcia directa) i possibilita el seu suport en cas d'entesa. Com hem vist, no es tracta d'escollir representants com s'ha fet fins ara, es tracta de tenir **delegats de la ciutadania sota control democràtic permanent**. És una oportunitat única per acabar amb la professionalització de la política i la seva conseqüent mercantilització de la democràcia.

Això sí, malgrat trobar-nos davant d'un procés de canvi històric (el sistema actual està deslegitimada i la gent reclama noves opcions polítiques), la via electoral implica acceptar les regles del joc actuals i no podem obviar que, ara mateix, les institucions són més una part del problema que de la sol·lució. Per tant, hem d'aprendre del passat i del present, des dels processos constituents a Sudamèrica, passant per l'experiència fracassada a Islàndia, per afrontar aquesta realitat de la millor forma possible.

5.2 Sobre el debat

L'objectiu principal d'aquest text és aprofundir en la potencialitat de la democràcia per sorteig, extreient un bon ús de la mateixa, i establir una rendició de comptes pràctica i efectiva dels càrrecs electes.

Es recomanable llegir el text des d'una **perspectiva crítica i constructiva**, sobretot en quant a l'idoneïtat de que certs processos siguin oberts (a tota la ciutadania) o tancats (a afiliats i afiliades) i la possibilitat d'establir quotes de participació diferenciades. La designació per sorteig provoca molts dubtes d'entrada però un cop s'aprofundeix en ella i en els seus mecanismes correctors (autocensura, dret a veto, revocació), es veu millor la cara positiva. Però com sempre, hi ha molts grisos entre el blanc i el negre, i es poden avaluar altres opcions com establir una quota pel sistema clàssic (elecció per sufragi) i una altra pel sorteig per exemple.

En qualsevol cas, tothom tindrà oportunitat de defensar la seva posició al respecte. Bàsicament, és qüestió de debat i triar raonadament les opcions que ens semblin més adequades. Tot està per explorar i tot està per decidir.

DOCUMENTS PER APROFUNDIR EL TEMA

1. [Estatuts d'EUiA 2008](#)
2. [Estatuts del PSC 2011](#)
3. [Estatus d'ICV 2013](#)
4. [Estatuts de CDC 2012](#)
5. [Estatuts d'ERC 2011](#)
6. [Una nova proposta de democràcia directa a Arenys de Munt - VilaWeb.cat](#)
7. [Listas abiertas ciudadanas de Red Ciudadana Partido X](#)
8. [Democracia y Punto - Red Ciudadana Partido X](#)
9. [Repositorio de democracia del siglo XXI](#)
10. [Cruzar la ventana de oportunidad - La Marea](#)
11. [Estudi ESTÀS-AQUÍ - Antoni Cisteró](#)
12. [La designación por sorteo como bomba políticamente duradera contra la oligarquía - E. Chouard](#)
13. [Centralidad del sorteo en la democracia - E. Chouard](#)
14. [Publicaciones sobre el sorteo - El sorteo para mejorar la gobernanza](#)
15. [Adhocracia en las organizaciones](#)
16. [L'equitat com al camí a l'excel·lència? Possibilitats i reptes en l'educació inclusiva - Alan Dyson](#)
17. [Listas cremallera ¿hombres cuota?](#)
18. [La paridad en las listas electorales](#)
19. [Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres](#)
20. [Ley Orgánica 5/1985, de 19 de junio, del Régimen Electoral General](#)
21. [Terminología electoral - Generalitat de Catalunya](#)
22. [Informe dels experts per a la Llei electoral de Catalunya](#)
23. [La CUP presenta "una verdadera candidatura de combat" - llibertat.cat](#)
24. [Informe sobre participació i política a Catalunya \(Febrer 2012\) - Generalitat de Catalunya](#)

PROPOSTES D'ACCIÓ

- Obrir un **debat previ sobre la democràcia per sorteig**, les avantatges i inconvenients, si es un model desitjable d'implantar però no idoni per provocar una ruptura ara, quina necessitat hi ha de "vanguardies revolucionàries" si el programa ja ho és, quines probabilitats hi ha de tenir parlaments del "99%" aplicant aquest model versus l'elecció per sufragi actual, quin paper juga l'hegemonia cultural, etc.
- A nivell pràctic i estadístic, una candidatura electoral que aconsegueixi projectar un projecte suficientment ilusionant com per absorbir l'augment de l'abstenció i del vot en blanc dels últims temps, tindrà en les seves mans la clau del canvi. Per tant, cal obrir un **debat d'estratègia** per arribar a connectar amb aquest ampli sector de la població.
- Crear la **Comissió de Confluència**, una nova comissió (oberta com les actuals) que s'encarregui d'establir relacions amb totes les iniciatives, tant a nivell autonòmic com estatal, que han sorgit amb la mateixa intenció d'engegar una ruptura amb el sistema actual a través de la formació d'una candidatura electoral unitària i proposar-lis de confeccionar-la conjuntament, d'igual a igual, seguint la metodologia exposada en aquest document (un cop debatut i esmenat). A Catalunya, és evident que s'ha de confluïr amb l'espai de "[Trobada per la Unitat Popular](#)" impulsat per les [CUP](#) i a nivell estatal, amb totes aquelles forces que recolzin una ruptura on també es defensi el dret d'autodeterminació dels pobles. Recentment, s'ha fet una crida en aquest sentit de cara a les eleccions europees anomenada "[PODEMOS](#)", que és molt similar a un projecte que es va posar en marxa fa ben poc anomenat "[Suma, la gente primero](#)", on hi participaven partits i moviments socials però que sembla que [s'ha quedat estancat](#). D'aquesta última experiència ha derivat, de cara a les municipals de 2015, la "[Plataforma Electoral Ciudadana Unitaria](#)" on repeteixen alguns col·lectius de l'anterior iniciativa europea. Hi ha altres col·lectius en aquesta línia com [Alternativas desde Abajo \(AdA\)](#), [enRed](#) o [Red Ciudadana Partido X](#) que no aparèixen en cap d'aquestes propostes però que també seria interessant contactar-hi pel seu espèrit trencador.
- **En el cas de que guanyés el NO a la independència** a la consulta de novembre (si s'arriba a realitzar), caldria **estudiar com engegar aquest procés de canvi** dins d'un hipotètic procés constituent a nivell estatal o, a males, en el marc actual de la Constitució Espanyola (estatut d'autonomia). Això implicaria segurament un canvi d'estratègia i per tant, d'encaix del programa polític. S'han de tenir en compte tots els escenaris possibles i que arribat el cas, la CE del 78 és una partitocràcia amb molts defectes però també molt interpretable.

AUTORS

Pepe Castelltort - Gener 2014